

Sygn. akt II PK 264/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (przewodniczący)
SSN Jolanta Frańczak (sprawozdawca)
SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z powództwa W. P.
przeciwko Zespołowi Opieki Zdrowotnej w G. i Powiatowi G.
o ekwiwalent za urlop i sprostowanie świadectwa pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 października 2015 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w P.
z dnia 28 marca 2014 r.,

- 1. oddała skargę kasacyjną,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz każdego z pozwanych kwoty po 900 zł (słownie: dziewięćset) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy – Sąd Pracy w G. wyrokiem z dnia 19 listopada 2013 r. oddalił powództwo W. P. skierowane przeciwko Zespołowi Opieki Zdrowotnej w G.

oraz Powiatowi G. o sprostowanie świadectwa pracy, zapłatę kwoty 13.000 zł tytułem ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany urlop wypoczynkowy oraz zasądził od powoda na rzecz każdego z pozwanych kwoty po 1.800 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, że powód został powołany na stanowisko dyrektora Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w G. w dniu 1 stycznia 1991 r. W związku z przekształcaniem się jednostek budżetowych i prowadzoną reformą służby zdrowia w dniu 30 listopada 1998 r. zawarł on umowę o pracę z Wojewodą [...], na podstawie której został zatrudniony w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w G. na stanowisku dyrektora na czas nieokreślony. W kwietniu 2012 r. powód został zobowiązany przez Powiat G., jako podmiot tworzący pozwany Zespół Opieki Zdrowotnej w G., o aktualizację danych osobowych, w tym wskazanie, czy ostatnią umową o pracę jest umowa z dnia 1 marca 1996 r. W odpowiedzi wyjaśnił, że stanowisko dyrektora pełni od dnia 1 stycznia 1991 r. Zarząd Powiatu G., mając na uwadze powyższe wyjaśnienia, w dniu 24 kwietnia 2012 r. podjął uchwałę nr 473 o rozwiązaniu stosunku pracy z powodem, a jej wykonanie powierzył Staroście G., który odwołał powoda ze stanowiska dyrektora Zespołu Opieki Zdrowotnej w G. z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia i jednocześnie zwolnił powoda z obowiązku świadczenia pracy. Stosunek pracy łączący strony miał rozwiązać się z dniem 31 sierpnia 2012 r. bowiem pismo odwołujące powoda z zajmowanego stanowiska z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia zostało skutecznie doręczone powodowi w maju 2012 r. W okresie wypowiedzenia powód zawarł z pozwanym Zespołem Opieki Zdrowotnej w G. umowę zlecenia na wykonywanie badań endoskopowych, która następnie została w sierpniu 2012 r. wypowiedziana ze skutkiem na koniec września 2012 r.

Z ustaleń Sądu Rejonowego wynika ponadto, że powód w dniu 29 sierpnia 2012 r. powiadomił Starostę G., że łączy go z pozwanym Zespołem Opieki Zdrowotnej w G. umowa o pracę zawarta w dniu 30 listopada 1998 r., w której zagwarantowano mu sześciomiesięczny okres wypowiedzenia, a który powinien upłynąć z dniem 30 listopada 2012 r. W tej sytuacji Starosta G. powiadomił powoda, że stosunek pracy rozwiąże się przy zachowaniu przedłużonego okresu

wypowiedzenia i jednocześnie zwolnił go z obowiązku świadczenia pracy. Następnie, pełniący obowiązki dyrektora Zespołu Opieki Zdrowotnej w G. J. F. poinformował powoda pismem z dnia 31 sierpnia 2012 r., doręczonym drogą pocztową, że został on zobowiązany do wykorzystania urlopu wypoczynkowego w okresie od dnia 17 września 2012 r. do dnia 22 października 2012 r. Powód zastosował się do tego zobowiązania.

Przy takich ustaleniach faktycznych Sąd Rejonowy uznał, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie. W pierwszej kolejności podniesione zostało, że w stosunku do odwołanego dyrektora zakładu opieki zdrowotnej czynności z zakresu prawa pracy wykonuje osoba pełniąca obowiązki dyrektora. A zatem Starosta G. mógł pełnić funkcję „przełożonego” powoda do dnia jego odwołania. W dacie zobowiązania powoda do wykorzystania urlopu wypoczynkowego, jego przełożonym uprawnionym do podejmowania czynności w sprawach z zakresu prawa pracy był J. F., jako pełniący obowiązki dyrektora zakładu opieki zdrowotnej, który zgodnie z art. 167¹ k.p. mógł zobowiązać powoda do wykorzystania urlopu wypoczynkowego w okresie biegnącego wypowiedzenia. Sąd Rejonowy wskazał, że nie stoi temu na przeszkodzie zwolnienie z obowiązku świadczenia pracy bowiem jest to instytucja odmienna od udzielenia pracownikowi urlopu wypoczynkowego, a powód po otrzymaniu pisma zobowiązującego go do wykorzystania urlopu wypoczynkowego w żaden możliwy sposób nie sprzeciwił się temu zobowiązaniu. Wobec powyższego Sąd Rejonowy uznał, że skoro powód wykorzystał w okresie wypowiedzenia przysługujący mu za 2012 r. urlop wypoczynkowy w całości, to brak podstaw do zapłaty ekwiwalentu pieniężnego oraz sprostowania świadectwa pracy w tym zakresie.

Od wyroku Sądu pierwszej instancji apelację wniósł powód, w której nie sformułował konkretnych zarzutów naruszenia prawa procesowego lub materialnego. Zaskarżając wyrok w całości domagał się jego zmiany poprzez zasądzenie solidarnie od pozwanych kwoty 13.000 zł tytułem ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany urlop wypoczynkowy.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy w P. wyrokiem z dnia 28 marca 2014 r. oddalił apelację i zasądził od powoda na rzecz Zespołu Opieki Zdrowotnej w G. kwotę 900 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy w pierwszej kolejności podniósł, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy daje pełne podstawy do przyjęcia, iż pracodawcą powoda jest pozwany Zespół Opieki Zdrowotnej w G., który jest samodzielną jednostką organizacyjną posiadającą osobowość prawną i mający zdolność zatrudniania pracowników, a nie Powiat G., który nie posiada legitymacji biernej do występowania w sprawie. Podkreślił, że stosownie do art. 46 ust. 3 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 618 ze zm.) w przypadku podmiotów leczniczych niebędących przedsiębiorcami podmiot tworzący nawiązuje z kierownikiem stosunek pracy na podstawie powołania lub umowy o pracę albo zawiera z nim umowę cywilnoprawną. Skoro podmiotem tworzącym Zespół Opieki Zdrowotnej w G. jest Powiat G., to zgodnie z art. 3¹ k.p. czynności w sprawach z zakresu prawa pracy w jego imieniu w stosunku do dyrektora zakładu opieki zdrowotnej podejmuje Starosta G.

Sąd Okręgowy stwierdził ponadto, że akceptuje w całości rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji, mimo iż zauważa inne przesłanki czyniące roszczenie powoda nieuzasadnionym. Akceptując stanowisko powoda, że czynności w sprawach z zakresu prawa pracy w trakcie trwania zatrudnienia powinien podejmować Starosta G., w tym wydawać polecenie wykorzystania urlopu wypoczynkowego w okresie wypowiedzenia umowy o pracę, Sąd Okręgowy uznał, że roszczenie powoda w zakresie ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy stanowi nadużycie prawa, o jakim mowa w art. 8 k.p. Powód wykorzystał w sumie sześciomiesięczny okres wypowiedzenia, w którym zwolniony był z obowiązku świadczenia pracy. W okresie biegnącego wypowiedzenia świadczył usługi endoskopowe na rzecz pozwanego Zespołu Opieki Zdrowotnej w G. w ramach prowadzonej osobiście działalności. Do wykorzystania urlopu został zobowiązany przez organ nieuprawniony dopiero w okresie trzech kolejnych miesięcy biegnącego okresu wypowiedzenia, kiedy nie pracował, pobierając stosowane wynagrodzenie za pracę. W tym kontekście, w ocenie Sądu Okręgowego, powodowi można postawić zarzut działania sprzecznego ze społeczno – gospodarczym przeznaczeniem prawa do uzyskania w zamian za niewykorzystany urlop wypoczynkowy ekwiwalentu pieniężnego.

Powód zaskarżył wyrok Sądu drugiej instancji w całości skargą kasacyjną. W skardze opartej na obu podstawach zarzucono:

- obrazę przepisów postępowania, które miały istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia poprzez nieprzeprowadzenie dowodów wskazanych w pozwie i piśmie procesowym oraz oparcie orzeczenia Sądu drugiej instancji na podstawie prawnej nie podnoszonej przez pozwanych;

- naruszenie prawa materialnego poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 167¹ k.p. w związku z art. 70 § 2 k.p., art. 8 k.p. i art. 3¹ § 1 k.p.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz wyroku Sądu Rejonowego w G. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o zmianę treści wyroku poprzez zasądzenie należności zgodnie z pozwem oraz kosztów procesu.

Uzasadniając sformułowane w ten sposób podstawy zaskarżenia skarżący podniósł, że podmiotem uprawnionym do podejmowania czynności w sprawach z zakresu prawa pracy był w stosunku do niego Starosta G., który nie wydał mu polecenia wykorzystania urlopu wypoczynkowego. Dodatkowo wskazał, że Sąd drugiej instancji „sam z siebie” powołał jako podstawę orzeczenia art. 8 k.p., mimo iż pozwani nie wywodzili apelacji od wyroku Sądu pierwszej instancji.

Pozwany Zespół Opieki Zdrowotnej w G. oraz Powiat G. w odpowiedzi na skargę kasacyjną wnieśli o oddalenie skargi i zasądzenie na ich rzecz od powoda kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zawiera usprawiedliwionych podstaw. Wielokrotnie Sąd Najwyższy wskazywał, że rozpoznaje skargę w granicach zaskarżenia i w granicach przedstawionych podstaw (art. 398¹³ § 1 k.p.c.), co oznacza, że nie może uwzględniać naruszenia żadnych innych przepisów niż wskazane przez skarżącego. Sąd Najwyższy nie jest bowiem uprawniony do samodzielnego dokonywania konkretyzacji zarzutów lub też stawiania hipotez co do tego, jakiego aktu prawnego (przepisu) dotyczy podstawa skargi. Nie może także zastąpić

skarżącego w wyborze podstawy kasacyjnej, jak również w przytoczeniu przepisów, które mogłyby być naruszone przy wydawaniu zaskarżonego orzeczenia. Sąd Najwyższy może zatem skargę kasacyjną rozpoznawać tylko w ramach tej podstawy, na której ją oparto, odnosząc się jedynie do przepisów, których naruszenie zarzucono (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 15 listopada 2007 r., I PK 141/07, LEX nr 863914; z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 233/09, LEX nr 585720; z dnia 24 listopada 2010 r., I PK 78/10, LEX nr 725005; z dnia 19 maja 2011 r., I PK 264/10, LEX nr 896462; z dnia 23 maja 2014 r., II UK 445/13, LEX nr 1475168; z dnia 18 czerwca 2014 r., V CSK 413/13, LEX nr 1504767).

Odnosząc się do naruszenia zaskarżonym wyrokiem przepisów postępowania wskazać należy, iż Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 czerwca 2014 r., I CSK 679/13 (LEX nr 1511203) stwierdził, że zarzuty naruszenia przepisów postępowania mogą być podstawą skargi kasacyjnej jedynie wówczas, gdy uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik postępowania (art. 398³ § 2 k.p.c.). Wynika stąd konieczność odpowiedniego zredagowania każdego z zarzutów naruszenia przepisów postępowania, poprzez wskazanie, jaki wpływ na sposób rozstrzygnięcia sprawy miały zarzucane przez skarżącego uchybienia procesowe. Skarga kasacyjna powoda nie spełnia tego wymogu bowiem nie jest wystraszające ogólnikowe sformułowanie, że „naruszenie przepisów postępowania sprowadza się do nieprzeprowadzenia dowodów wskazanych w pozwie i piśmie procesowym”. Skarżący nie stara się podać, jakie to ewentualnie były dowody, których nieprzeprowadzenie miało istotny wpływ na wynik sprawy, a nawet pobieżna lektura pozwu nie potwierdza tego zarzutu. Należy też tu zauważyć, że wyłączone jest w postępowaniu kasacyjnym bezpośrednie badanie naruszenia przepisów postępowania przez sąd pierwszej instancji. Kwestia ta może podlegać badaniu i rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy jedynie pośrednio bowiem tak określony zarzut wymaga wyartykułowania w ramach drugiej podstawy kasacyjnej przepisu naruszonego przez sąd odwoławczy obok wymienienia przepisów naruszonych przez sąd pierwszej instancji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2014 r., V CSK 494/13, LEX nr 1486678 oraz z dnia 11 stycznia 2008 r., I PK 184/07, LEX nr 448285). W orzecznictwie prezentowany też jest pogląd, że skoro zarzut uchybień procesowych popełnionych przez Sąd pierwszej instancji uchyla

się spod oceny Sądu Najwyższego w postępowaniu kasacyjnym, to uchybienia te powinny być podnoszone w apelacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 350/07, LEX nr 465857).

Skarga kasacyjna jest nieuzasadniona także w pozostałym zakresie. Przyjmuje się, że nie jest możliwe naruszenie prawa materialnego jednocześnie przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, ponieważ są to dwie różne postacie naruszenia i każda z nich wymaga odrębnego wykazania. Naruszenie prawa materialnego będące następstwem błędnej wykładni polega bowiem na mylnym rozumieniu treści zastosowanego przepisu, natomiast naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie oznacza błąd w subsumcji, a więc błąd w podciąganiu konkretnego stanu faktycznego pod abstrakcyjny stan faktyczny zawarty w normie prawnej (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 7 lutego 2002 r., II UKN 3/01, LEX nr 560559; z dnia 9 kwietnia 2008 r., V CSK 520/07, LEX nr 577239; z dnia 15 lipca 2010 r., IV CSK 138/10, LEX nr 621347 oraz z dnia 5 września 2012 r., IV CSK 91/12, LEX nr 1275009). Nie może wobec powyższego być uznane za skuteczne odwołanie się przez skarżącego wyłącznie do przepisów art. 167¹ k.p. w związku z art. 70 § 2 k.p., art. 8 k.p. i art. 3¹ § 1 k.p. i nie podjęcie jakiegokolwiek próby wskazania, czy zaskarżonym wyrokiem doszło do naruszenia powyższych przepisów wobec ich błędnej wykładni, czy też niewłaściwego zastosowania.

Oceny tej nie zmienia lakoniczne uzasadnienie skargi, w którym skarżący nawiązuje do podstaw kasacyjnych, a które w większości sprowadza się do przedstawienia ustaleń faktycznych, które legły u podstaw wydania zaskarżonego wyroku oraz powołania się na stanowisko Sądu Najwyższego zaprezentowane w wyroku z dnia 26 kwietnia 2011 r., II PK 302/10 (OSNP 2012 nr 17-18, poz. 215). W cytowanym powyżej wyroku Sąd Najwyższy rozważał, czy w razie zwolnienia pracownika z obowiązku świadczenia pracy w okresie wypowiedzenia można mu udzielić urlopu wypoczynkowego biorąc pod uwagę różne stany faktyczne i prawne z tym związane. Konkludując uznał, że aby odróżnić urlop wypoczynkowy udzielony pracownikowi na podstawie art. 167¹ k.p. od innego zwolnienia z obowiązku wykonywania pracy w okresie wypowiedzenia umowy o pracę (z innych przyczyn niż zwolnienie urlopowe), pracodawca powinien wyraźnie udzielić pracownikowi

urlopu wypoczynkowego przez określenie jego granic czasowych (od konkretnego dnia do innego dnia), a jeżeli wcześniej zawarł z pracownikiem porozumienie (choćby dorozumiane) co do zwolnienia go z obowiązku wykonywania pracy w okresie wypowiedzenia umowy o pracę, powinien uzyskać zgodę pracownika (która również może być wyrażona w sposób dorozumiany, musi być jednak jednoznaczna i nie budzić wątpliwości) na jego rezygnację z uzgodnionego wcześniej przez strony zwolnienia od obowiązku wykonywania pracy w okresie wypowiedzenia umowy o pracę z innych przyczyn na rzecz udzielenia mu w tym okresie urlopu wypoczynkowego na podstawie art. 167¹ k.p. Wobec powyższego niczym nieusprawiedliwione jest twierdzenie skarżącego, że z tez zawartych w tym wyroku Sądu Najwyższego jasno wynika, że ma on prawo do otrzymania ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy.

Skarżący nie dostrzega również, że w aktualnie obowiązującym modelu apelacji pełnej, sąd odwoławczy, na skutek wniesionej apelacji, rozpoznaje sprawę na nowo w granicach zaskarżenia i orzeka merytorycznie, co do istoty sprawy stosownie do wyników postępowania. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że postępowanie apelacyjne prowadzone przez sąd drugiej instancji - pozostając postępowaniem odwoławczym i kontrolnym - zachowuje charakter postępowania rozpoznawczego, o czym najlepiej świadczy sformułowanie, że sąd drugiej instancji rozpoznaje „sprawę”, a nie „apelację” (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2002 r., III CZP 62/02, OSNC 2004 nr 1, poz. 7, a przede wszystkim uzasadnienie uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008 nr 6, poz. 55 z uwagami M. Kowalczyk; Palestra 2009 nr 1, s. 270 i z glosą G. Rząsy i A. Urbańskiego). Oznacza to, że sąd drugiej instancji ma pełną swobodę jurysdykcyjną, ograniczoną jedynie granicami zaskarżenia. W konsekwencji może, a jeżeli je dostrzeże - powinien, naprawić wszystkie naruszenia prawa materialnego, niezależnie od tego, czy zostały wyknięte w apelacji, pod warunkiem, że mieszczą się w granicach zaskarżenia. Skoro apelacja pełna polega na tym, że sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę ponownie, czyli jeszcze raz bada sprawę rozstrzygniętą przez Sąd pierwszej instancji, to tym samym postępowanie apelacyjne - choć odwoławcze - ma charakter rozpoznawczy (merytoryczny), a z punktu widzenia

metodologicznego stanowi dalszy ciąg postępowania przeprowadzonego w pierwszej instancji.

W tym kontekście nie ma racji skarżący zarzucając, że Sąd drugiej instancji nie mógł dokonać oceny jego roszczeń w świetle art. 8 k.p. Należy mieć na względzie, że Sąd drugiej instancji zastosował art. 8 k.p., uwzględniając okoliczności faktyczne tej sprawy, których skarżący nie kwestionuje. W orzecznictwie i doktrynie nie budziło większej wątpliwości, iż ocena, czy w konkretnym przypadku ma zastosowanie art. 8 k.p., mieści się w granicach swobodnego uznania sędziowskiego, po uwzględnieniu całokształtu okoliczności faktycznych konkretnej sprawy i dlatego uwzględnienie nadzwyczajnego środka zaskarżenia, jakim jest skarga kasacyjna może nastąpić tylko w przypadku szczególnie rażącego i oczywistego naruszenia art. 8 k.p. (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 marca 2014 r., I PK 204/13, LEX nr 1464689; z dnia 26 czerwca 2012 r., II PK 275/11, M.P.Pr. 2012 nr 11, s. 584-587 i powołane tam orzecznictwo; z dnia 12 stycznia 2011 r., II PK 89/10, LEX nr 737386). Sąd drugiej instancji analizując okoliczności faktyczne uwzględnił postawę pracodawcy, który zwolnił powoda z obowiązku świadczenia pracy i w tym samym czasie umożliwił powodowi w okresie wypowiedzenia umowy o pracę świadczenie usług endoskopowych na rzecz pozwanego Zespołu Opieki Zdrowotnej w ramach prowadzonej przez niego działalności, brak sprzeciwu co obowiązkowi wykorzystania urlopu wypoczynkowego w okresie sześciomiesięcznego okresu wypowiedzenia oraz kwestionowanie dopiero po rozwiązaniu umowy o pracę, że polecenie wykorzystania 24 dni urlopu wypoczynkowego w okresie wypowiedzenia umowy o pracę nie pochodziło od osoby uprawnionej do podejmowania stosownie do treści art. 46 ust. 3 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej czynności w sprawach z zakresu prawa pracy, ale od osoby pełniącej obowiązki dyrektora Zespołu Opieki Zdrowotnej w G. Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 26 kwietnia 2011 r., II PK 302/10 (OSNP 2012 nr 17-18, poz. 215) zgoda pracownika na udzielenie mu urlopu wypoczynkowego w okresie zwolnienia od obowiązku świadczenia pracy może być wyrażona w sposób dorozumiany, zaś ustawodawca wprost w art. 167¹ k.p. postanowił, że w okresie wypowiedzenia

umowy o pracę pracownik jest zobowiązany wykorzystać przysługujący mu urlop, jeżeli w tym okresie pracodawca udzieli mu urlopu.

Podsumowując przeprowadzone powyżej rozważania wskazać również należy, że w samym orzecznictwie i piśmiennictwie możliwość zwolnienia pracownika z obowiązku świadczenia pracy w okresie wypowiedzenia umowy o pracę (przy braku szczególnych regulacji) nie jest ujmowana jednolicie i nie można zgodzić się z argumentacją powoda, iż polecenie wykorzystania urlopu wypoczynkowego w okresie wcześniejszego zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy w okresie wypowiedzenia umowy o pracę wymagało jego pisemnej zgody (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2014 r., I PK 204/13, LEX nr 1464689 i powołane tam orzecznictwo).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił skargę kasacyjną, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego stosownie do art. 98 § 1 k.p.c. oraz § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.).

eb